

ISBN: 978-625-7303-40-8

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 428

Klasik / Öykünün Ustaları

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Aykut Ertuğrul

Yayıma Hazırlayan
Gülşen Funda

Düzeltili
Ayşe Nur Rana

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Mart 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No: 49619
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad.
No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok
Kat: 2 34310 Haremidere -
Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452
Tel: 212 412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İmrenilecek Bir Ölüm

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

*Abdullah Harmancı'nın
Sunuş ve Seçkiyle*

KETEBE

Hüseyin Rahmi Gürpınar

1864'te İstanbul'da doğdu. Kısa bir süre, Adliye Nezareti Ceza Kalemi'nde memur, Ticaret Mahkemesi'nde Azâ Mülazımı olarak çalıştı. 1887'de *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde yazmaya başladı, ardından *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde mütercim ve muharrir olarak çalıştı. II. Meşrutiyet döneminde *Boşboğaz* ve *Güllâbi* adlı bir gazete çıkardı. İbrahim Hilmi Bey ile birlikte çıkardığı *Millet* gazetesi de uzun ömürlü olmadı. 1925-1927 yılları arasında yayımlanan *Türk Kadın Yolu* dergisinin yazarları arasındaydı. Sonraki çalışmalarını *İkdam*, *Söz*, *Zaman*, *Vakit*, *Son Posta*, *Milliyet* ve *Cumhuriyet* gazetelerine neşretti. Ellinin üzerinde hikâye, roman ve oyun kitapları yayınladı. Ömrünün son otuz bir yılını geçirdiği Heybeliada'daki köşkünde, 1944 yılında öldü ve oradaki Abbas Paşa Mezarlığı'na defnedildi.

Eserleri – Roman: *Şık* (1889), *İffet* (1896), *Mutallâka* (1898), *Mürebbiye* (1899), *Bir Muadele-i Sevda* (1899), *Metres* (1899), *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç* (1912), *Sevda Peşinde* (1912), *Gulyabani* (1912), *Cadı* (1912), *Hakka Sığındık* (1919), *Toraman* (1919), *Hayattan Sayfalar* (1919), *Son Arzu* (1922), *Tebesüm-i Elem* (1923), *Cehennemlik* (1924), *Efsuncu Baba* (1924), *Ben Deli miyim?* (1925), *Billur Kalp* (1926), *Tutuşmuş Gönüller* (1926), *Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu?* (1927), *Muhabet Tilsimi* (1928), *Mezarından Kalkan Şehit* (1929), *Kokotlar Mektebi* (1929), *Şeytan İşi* (1933), *Utanmaz Adam* (1934), *Eşkiya İninde* (1935), *Kesik Baş* (1942), *Gönül Bir Yeldeğirmenidir Sevda Öğütür* (1943), *Ölüm Bir Kurtuluş mudur?* (1945), *Dirilen İskelet* (1946), *Dünyanın Mihveri Kadın mı Para mı?* (1949), *Deli Filozof* (1964), *Acı Güllüş (Tebesüm-i Elem)* (1967), *Can Pazarı* (1968), *İnsanlar Maymun muydu?* (1968), *Namuslu Kokotlar* (1973). **Hikâye:** *Kadınlar Vaizi* (1920), *Meyhanede Hanımlar* (1924), *Namusla Açlık Meselesi* (1933), *Katil Buse* (1933), *İki Hödüğün Seyahati* (1933), *Tünelden İlk Çıkış* (1934), *Gönül Ticareti* (1939), *Melek Sanmıştım Şeytani* (1943), *Eti Senin Kemiği Benim* (1963).

Abdullah Harmancı

1974 Konya doğumlu. Hâlen Necmettin Erbakan Üniversitesinde öğretim üyesi. İlk öyküsü 1995'te *Dergâh*'ta yayınlandı. 2007 yılında neşredilen *Yerlere Göklere* adlı eseriyle Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın öykücüsü seçildi.

Eserleri – Öykü: *Muhteris* (2002), *Ertesi Dünya* (2003), *Yerlere Göklere* (2007), *Seni Ne İhtiyarlattı?* (2011), *Melek Kayıtları* (2016), *Yirmi Sekiz* (Mehmet Kahraman ile birlikte, 2017), *Behçet Bey Neden Gülümsedi?* (2019), *Baltan Taşa Değecek* (2021). **Eleştiri:** *Kurmacanın Büyülü Sureti* (2013). **İnceleme:** *Yazının Yüğü* (2015). **Çocuk öyküleri:** *Hışırta Avcısı* (2021).

İçindekiler

Sunuş.....	7
İhtiyar Muharrir.....	13
İmrenilecek Bir Ölüm	23
Kadınlar Vaizi.....	35
Ada Vapurunda.....	43
Annemin Ölümü	51
Yeni Diyojen.....	59
Misafir.....	69
Tımarhane Şairlerin, Filozofların Mabedidir!.....	75
Kırço.....	85
Ecir ve Sabır.....	95
Kanlı Eldiven.....	105
İki Loğusa	113
Ölü Diri Getirir.....	119

Sunuş

Edebiyatla sahih ilişkiler kurabilmiş okuyucuların Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın öykülerine kolayca ulaşabilmesi için önünde çeşitli engeller var: Bunlardan ilki Gürpınar'ın bir romancı olarak şöhret bulmuş olmasıdır. Onun birçok değerli öyküsünden çoğu okuyucunun habersiz olduğunu düşünüyorum. İkinci engel ise dokuz öykü kitabının elimizi uzattığımızda hemen ulaşabileceğimiz yakınlıkta olmamasıdır. Son dönemlerde yazarın bazı öykü kitapları yeniden yayınlandı. Gene de öykülerinin tümünü kolayca okuyabilmemiz mümkün değil.

Peki okumalı mıyız? Yani hepsini tek tek okumamızı gerektirecek kadar derinlikli ve nitelikli bir külliyat mıdır bu öyküler? Açıkçası Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın dokuz öykü kitabında mündemiç 141 öyküsünün tamamı aynı titizlikle ve ciddiyetle yazılmamış, yazar hepsine aynı özeni göstermemiştir. Gürpınar, yazı hayatının büyük bir bölümünde geçimini kaleminden sağlamıştır. Hemen ertesi güne yetiştirmesi gereken yazılar, roman parçaları, öyküler olmuştur. Bu sebeple öykülerinin tamamının bu seçkide göreceğiniz nitelikte olduğunu düşünmek zordur.

Hüseyin Rahmi'nin öyküleri üzerine 2006 - 2010 seneleri arasında bir akademik çalışma yapmıştım. O çalışmanın ön sözünden bir alıntı yapayım:

“Yirmili yaşlarını öykü yazmaya çalışarak ya da yeni öyküler, öykücüler keşfederek geçirmiş olan bu satırların yazarı, Batı edebiyatının Borges, Bachman, Kundera, Yourcenar, Kafka, Marquez, Joyce, Woolf, Proust gibi; Türk öyküsünün Tomris Uyar, Füzûzan, Rasim Özdenören, Murathan Mungan gibi önemli isimlerine duyduğu hayranlığın etkisi altında olduğundan, yeni edebiyatımızın başlangıç dönemlerine denk düşen Türk yazarlarını enikonu küçümsemiş, bu dönem yazarlarını, insanı derinliğine işleyemeyen, teknik yönü oldukça zayıf eserler veren romancılar, öykücüler olarak zihninde dondurmuş ve kendi okuyuculuk dünyasından uzaklaştırmıştı. Bu durum, bu satırların yazarının kendi kişisel serüveni içinde bir dönem olarak kalsaydı, belki de üstünde durmaya değmezdi. Ancak günümüz öykücü, romancı ve şairlerinin, özellikle yeni edebiyatımızın ilk dönemlerine, bu dönemde verilen ürünlere burada tarif etmeye çalıştığım gibi, bir bıyık altında gülmeyle, bir küçümsemeyle karışık bulanık bir bakış yönelttiklerini, bu kibirli tavrın, günümüz Türk aydınının belli bir bölümü için hâlâ geçerli olduğunu söylemeye cesaret edeceğim. İkinci Yeni şairlerini kılcal damarlarına kadar bilen ve okuyan günümüz şairlerinin, Namık Kemal ya da Abdülhak Hâmit'i lise müfredatından hafızalarında kalan yarım yamalak bilgilerle andıklarını, algıladıklarını görüyor ve üzülüyorum. Bu satırların yazarı ne zaman ki, Nabizade Nazım'ın Haspa'sını, Karabibik'ini okumaya 'gönül indirmiş', ne zaman ki Halit Ziya'nın öykülerini okumuş, o zaman bu öykülerin değeri karşısında büyük bir şaşkınlık yaşamıştır. Hüseyin Rahmi'nin 'İhtiyar Muharrir', 'İmrenilecek Bir Ölüm' gibi öykülerini okuduktan sonra da aynı şaşkınlığı yaşamıştır. Türk öykücülüğünde, Hüseyin Rahmi'nin burada adını andığımız öykülerinin değerinde az öykü vardır. İnsanın çaresiz-

liğini böylesine derinden yakalayan, insan ruhunun böylesine gizli köşelerine nüfuz eden çok az edebiyatçımız vardır.”

“İhtiyar Muharrir”, “İmrenilecek Bir Ölüm”, “Yeni Diyojen” gibi öyküleri okuduğunuz zaman belki de Hüseyin Rahmi hakkında sizde oluşmuş olan genel algının değişmesi hatta yıkılması mümkündür. Gürpınar, adı anıldığında yüzlerde bir tebessüme sebep olan mizah yazarlığının yanı sıra esasında Schopenhauer, Nietzsche gibi filozofların etkisini taşıyan oldukça karamsar bir yazardır. Güldürmesini bildiği gibi, acıtmasını da bilir.

Annesinin erken ölümü, onun anneannesi ve diğer akrabalarının yanında hayatının ilk yirmi senesini geçirmesine sebep olmuş, bu sebeple Aksaray’da bir sokaktaki orta halli bir evde, sürekli olarak kadınların içinde yaşamış, hayatı boyunca da bu gözlem ve tecrübelerini öyküleştirmiştir. Özellikle eğitim almamış kadınların muhaverelerini büyük bir ustalıkla canlandırır. Bu sebeple Tanpınar, yazarımız hakkında “Türk romanında hakiki konuşma, Hüseyin Rahmi ile başlar. Onda her cins konuşma vardır.” der.

Gürpınar’ın öykücülüğümüze neler kazandırdığı sorusunu da gene daha önce yaptığım akademik çalışmadan bir alıntı ile cevaplayacağım:

“Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın öykücülüğümüze neler kazandırdığı sorusuna cevap olarak aşağıdaki başlıklar sıralanabilir: Eserlerine yansıyan kendine mahsus mizah anlayışı, yoksulluğa ve yoksullara geniş oranda ve etkileyici bir biçimde yer verışı, yöneticilerden halk tabakalarına kadar toplumun çok farklı kesimlerine, adaletsizliklere, kalabalıklara, kabalıklara, ahlâksızlıklara yöneltilen eleştirel bakış, İstanbul’un çok farklı, zengin, renkli kişiler kadrosunun büyük bir inandırıcılıkla anlatılmış olması, geleneksel tiyatromuzun imkânlarını edebiyatımıza taşıma gayreti, kadınların dünyasına yönelme,